

A VONATUK KÉT HÉTIG MENETELT, KERINGETT ÉS VESZTEGELT A SÍNEKEN, MIRE KIÉRT PASSAUBA

Magdi és Pista hazaszöktek

Megbánta vajon Magdi néni, ma már a kilencven felé közeledve, hogy 1946-ban hazaszökött Budaörsre? A kitelepítés borzalmairól rengeteg írás jelent már meg, de minden élő tanú újabb adatokat tud hozzátenni. Az alábbi a budaörsi Bayer család középső lányának a története.

■ Özvegy Németh Istvánné született Bayer Magdolna 1926-ban látta meg a napvilágot Budaörsön. S bár a szüleivel együtt mindjárt az első csoporttal kitelepítették 1946-ban Németországba, ma is köztünk él. Nem a rendszer-váltás után és nem is idős korában telepedett vissza, hanem még abban az évben, a második kitelepítési hullám előtt visszaszökött. Története alighanem egyedülálló, rajta kívül csak egy olyan budaörsi családról tudunk, amelyik az ötvenes években hivatalosan visszaköltözött, Benczéeikről.

Magdi néni, közel a 90-hez nagyon aktív még. A lányával él apósáék egykori háza szomszédságában, abban a családi házban, ahol - immár 18 éve elhunyt - férjével a kis Magdit és Gábor fiát felnevelte.

A fiától két unokája és egy három-éves kislány dédunokája van, akit szerencsére gyakran láthat és persze imád. A saját szülői háza az Árpád utcában volt. Hat elemi végzett. Az iskolából sok emléke nincs. Hiszen még szinte gyerek volt, amikor először kezdett dolgozni az Eller-kötődében, ahova később, amikor visszaszökött Németországból, visszament. A fiatal lányok persze nem a gépeken dolgoztak, hanem például a szizoknikát varrták össze. Ugyancsak itt dolgozott Magdi későbbi férje, Pista is. Vele egyébként Németországban házasodtak össze, az ott töltött néhány hónap

alatt. A fiatalember ugyanis 1946-ban már annyira ragaszkodott a kedveséhez, hogy amikor annak a szüleivel, a húgával és a nővérével a vonatra kellett szállnia, önként vele tartott a száműzetésbe. A Bayer családból a két fiú csak később érkezett haza a frontról. Pontosabban az egyik már nem találta itthon a szüleit, amikor kiszabadult az orosz hadifogságból, a másik pedig, mint katona ment utánuk Németországba, visszahívni őket. Tehát öten voltak testvérek.

A kitelepítés borzalmairól rengeteg írás jelent már meg. Magdi néni - vagyis az akkor még 19 éves Magdi - és családja arra a vonatra került, ami két hétig menetelt, keringett és vesztegelt a síneken, mire kiért Passauga. Schol nem akarták ugyanis fogadni „a szállítmányt”. Majd amikor végre leszállhattak, azzal szégyenítették meg őket, hogy tömegesen fertőtlenítették „a Ma-

gyarországról érkezett cigányokat”. Ahogy Magdi néni fogalmaz: „ott se volt semmi. Jegyet adtak, azért kaptunk némi élelmet. Előbb egy lágerben akartak elszállásolni minket, majd a tiltakozásunk után egy iskolába vittek. Kaptunk ugyan egy szekrényt, ami azonban tele volt polskákkal.”

Januártól júniusig kereste hát Magdi és Pista a helyét Németországban, amikor megtalálta őket Magdi 26 éves bátyja, és addig beszélt nekik, hogy jöjjenek vele haza Budaörsre, hogy igent mondtak. Ha kifelé két hétig tartott az út, hát visszafelé se volt sokkal rövidebb. ma-

gyar katonákat szállító vagonokban bújtak meg, többszöri átszállással, bizonytalansággal. Így jutottak el Szombathelyig, ahonnan elindultak haza gyalog Budaörsre. Útközben több helyen kértek szállást, de vagy a kukoricaföldön töltötték az éjszakát vagy csak az istállóba engedték be őket. Székesfehérvárnál találkoztak egy lovas kocsissal, aki arra figyelmeztette őket, hogy vigyázzanak, mert itt kitelepítés van. „Hát akkor visszavisznek” - gondolta Magdi. Hamarosan igazoltatták is, de továbbengedték. Utána egy orosz autó felvette őket és elhozta Budafokig.

Itthon Pista szüleinél két hétig bujkáltak a padláson, mert féltek, hogy újra vonatra kerülnek. De végül is itt maradhattak. S amíg az Eller-kötőde létezett, tehát az ötvenes évek elejéig, újra ott dolgoztak. Később mind a ketten a budaörsi úti fonodában kaptak munkát, illetve Magdi néni még a Budaörsi Reptéren is. Onnan ment nyugdíjba.

Megbánták-e, hogy hazaszöktek? A kérdés azért lehet jogos, mert a történelem annyiban igazságot szolgáltatott a kitelepítetteknek, hogy Németország gazdasága sokkal fejlettebb, mint a mienk. Megfordult-e vajon Magdi néni fejében, hogy cserélne a család kint maradt tagjaival? „Édesapám látogatott haza először, még a hatvanas években, aki 95 évesen hunyt el Németországban, megnyugodva. A nővérem is Németországban maradt, a húgom azonban tovább utazott Kanadába. Látom rajtuk, hogy nagyon erősen gyötri őket a honvágy. De most már itt se lenne nekik jó - bár a húgom megpróbálta-, hiszen a szeretteik ott vannak. Én nem bántam meg, hogy visszajöttünk. Igaz, 1956-ban a férjem felvetette, hogy nyitva a határ, menjünk, de Magdi hat, Gábor még csak három éves volt és nem akartam. Én két kisgyerekekkel még egyszer nem csinálom végig azt, amit egyszer már végigcsináltunk - mondtam.”